

ASOCIACIJA „APSAUGOS VERSLO GRUPĖ“

Juridinių asmenų registras Kodas 134637738 Gedimino pr. 26, LT-01104 Vilnius Tel./faks.: (8 5) 2628175

PVM kodas LT100003780011 El.p. info@avg.lt <http://www.avg.lt>

Lietuvos Respublikos
Vidaus reikalų ministerijai

2015-03-20 Nr. 150320-1

El. paštu: virginijus.sostucha@policija.lt; jurgita.laskeviciute@vrm.lt

DĖL LR ASMENS IR TURTO SAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-2327 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Dėkojame, kad kreipėtės į asociaciją „Apsaugos verslo grupė“ dėl ruošiamo Įstatymų paketo pakeitimo projekto suderinimo:

Nr. 15-2007 "Dėl Lietuvos Respublikos asmens ir turto saugos įstatymo Nr. IX-2327 pakeitimo įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1014670)

Nr. 15-2009 "Asmens ir turto saugos įstatymo Nr. IX-2327 pakeitimo įstatymas" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1014674)

Nr. 15-2010 "Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1014676)

Išnagrinėję auščiau nurodytų Įstatymų pakeitimų projektus Jūsų nurodytais terminais teikiame pasiūlymus, pastabas ir klausimus:

Pagrindiniai pastebėjimai dėl Lietuvos Respublikos asmens ir turto saugos įstatymo Nr. IX-2327 pakeitimo įstatymo projekto („Įstatymas“):

1. Pavadinimas: „LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS IR TURTO APSAUGOS ĮSTATYMAS

Galiojančio šiuo metu įstatymo pavadinimas tiksliau apibrėžė veiklą, t.y. saugoti asmenį ar turta, priklausomai nuo to kiek apsaugos paslaugų klientas prašo. Įvedus terminą „Apsaugos“ galima suprasti, kad apsauga prisiima 100 proc. garantiją apsaugoti kliento turta, o tai nėra tiesa, nes apsaugos paslaugos teikiamos pagal sudarytą paslaugų sutartį, t.y. perkamas tam tikrų apsaugos paslaugų kiekis.

Siūlome pavadinimą keisti į „LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS IR TURTO SAUGOS ĮSTATYMAS“.

2. Tikslinga apsvarstyti, ar nereikėtų įtraukti į Įstatymą sąlygą dėl **privalomos civilinės atsakomybės draudimo**:

a) tiek apsaugininkams, tiek apsaugos tarnybai;

b) arba bent jau tik apsaugininkams. Apsaugos tarnyba – juridinis asmuo, paprastai UAB. Už savo prievolės atsako savo turtu, minimalus įstatinis kapitalas UAB 2,5 tūkstančiai eurų, AB 40 tūkstančių eurų (Akcinių bendrovių įstatymo 2 str. 3, 4 d.). Be to, paprastai kiekvienas atsakingai į verslą žiūrintis juridinis asmuo, turi savo veiklos draudimą. Tad minimali klientų turtinių interesų apsauga yra garantuota. Tuo tarpu „apsaugininkui“ – fiziniam asmeniui Įstatymas apskritai nenustato jokio reikalavimo jo turtinės (finansinės) padėties atžvilgiu. Tai reiškia, kad tokių asmenų teikiama asmens ir turto apsaugos paslauga nėra niekaip užtikrinta galimų neigiamų pasekmių paslaugos gavėjų atžvilgiu.

3. Įstatymo 2 str. sąvokos:

1) „Apsaugininkas“ – fizinis asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka įgijęs teisę teikti asmens ir turto apsaugos paslaugas klientams.

- Neaiškus apsaugininko statusas: ar jis bus priskiriamas prie individualia ūkine veikla užsiimančių asmenų. Jei taip, tai jis negalėtų užsiimti elektronine apsauga, kur reikalingas kitų apsaugos darbuotojų ar apsaugininkų paslaugos (reagavimas).

- Ar apsaugininkai dirbs pagal IDV ar verslo liudijimus? Kaip bus užtikrinama darbo laiko apskaita ir darbų sauga? Saugos tarnybų veiklą reglamentuoja vidaus tvarkos, apskaitos, darbo laiko ir darbų saugos dokumentai.

- Remiantis kaimyninių šalių praktika (Latvija) ši įstatymo terpė sukuria piktnaudžiavimo ir mokesčių vengimo galimybes. Pvz. asmens ir turto saugos licenziją turinti įmonė subrangos pagrindu samdo „Apsaugininką“ taip išvengdama dalies mokesčių valstybei sumokėjimo.

2) Fizinė apsauga – asmens ir turto apsauga, kai apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas yra saugomame objekte ir jį stebi naudodamas vaizdo ir (ar) signalizacijos priemones arba jų nenaudodamas.

- Pagal įstatymo projekto nuostatas galima teigti, kad Ginkluota asmens ir turto apsauga nėra Fizinė apsauga.

3) „Greitojo reagavimo ekipažas“ – apsaugos darbuotojai, reaguojantys į objektų, kuriuose vykdoma elektroninė apsauga, signalizacijos suveikimą ar suteikiantys pagalbą kitiems asmens ir turto apsaugą vykdančioms apsaugos darbuotojams.

a) Atkreiptinas dėmesys, kad nurodoma tik „apsaugos darbuotojai“. Tai reikštų, kad „apsaugininkai“ negalėtų sudaryti greitojo reagavimo ekipažo.

4) „Režimo užtikrinimas“ – apsaugininko ar apsaugos darbuotojo veiksmai, kuriais jis realizuoja savo teisę palaikyti tvarką saugomame objekte ir (ar) užtikrinti objekto savininko ar valdytojo nustatytą taisyklių laikymąsi.

a) Netinkamas apibrėžimas, kadangi režimas užtikrinamas pagal objekto statuso reikalavimus, o ne dėl to, kad apsaugos darbuotojas nori realizuoti savo teisę. Be to, nenumatyta, kad tokiam objekte taip pat gali dirbti apsaugos darbuotojas-stažuotojas.

5) „Saugomas objektas“ – saugomas statinys, patalpa arba teritorija, juose arba už jos ribų esantis kilnojamasis daiktas.

a) nurodoma, kad papuola ir „už jų [saugomo statinio, patalpos arba teritorijos] ribų esantis kilnojamasis daiktas.“ Jei už saugomo objekto ribų, tai nebus „Saugomas objektas“. Todėl sąvoka tikslintina, išbraukiant žodžius „už jų ribų“. Be to,

b) Pagal formuluotę suprantama, kad visais atvejais į saugojimo objektą papuola ir „statinyje“, „patalpoje“ arba teritorijoje“ esantis „kilnojamasis daiktas“. Tačiau ne visada yra saugomas konkretus kilnojamasis daiktas. Dažnai net esamo turto turinio apsaugos tarnyba nežino. Todėl esanti formuluotė labai rizikinga ir leistų dėl bet kokio dingusio turto reikšti reikalavimus apsaugą vykdančiam subjektui. Konkretus turtas objekte

saugojamas tuomet, kai jis identifikuojamas (perduodamas saugoti pasirašant dokumentą).

Siūlytina formuluotė:

„**Saugomas objektas** – saugomas statinys, patalpa arba teritorija, juose esantis kilnojamas daiktas, jei tai aiškiai numatyta paslaugų teikimo sutartyje.“

6) „Saugomas asmuo“ – fizinis asmuo, kuriam teikiama apsaugos paslauga, arba fizinis asmuo, esantis saugomame objekte.

a) fizinis asmuo, kuriam teikiama apsaugos paslauga (paprastai suprantama asmens apsauga) ir b) fizinis asmuo, esantis saugomame objekte (tai reikštų, kad saugant objektą (pvz. gamyklą), automatiškai saugomas ir jame esantis asmuo). Siekiant išvengti dviprasmybių, siūlytina rašyti:

„**Saugomas asmuo** – fizinis asmuo, kuriam teikiama apsaugos paslauga arba fizinis asmuo, esantis saugomame objekte, jei tai aiškiai numatyta paslaugų sutartyje.“

4. Įstatymo 3 straipsnis. Reikalavimai apsaugininkui, apsaugos darbuotojui, apsaugos darbuotojui stažuotojui ir apsaugos vadovui.
 - a) Tikėtina, kad 2, 3, 4, 6, 7, 8 ir 9 dalys galimai prieštarauja ES teisės aktams ir yra pertekliniai reikalavimai. Siūlytume apsiriboti BK 97 str. „Teistumas“ reikalavimais, kur yra nurodyta kokie asmenys skaitosi neteisti. Plius neturėtų teisės dirbti apsaugos darbuotoju asmenys, priklausantys organizuotiems nusikalstamiems susivienijimams. Perteklinis reikalavimas netgi yra leidimo ginklui atėmimas, jei pradėtas ikiteisminis tyrimas, kadangi niekam neuždrausta parašyti pareiškimą apie apsaugos darbuotojo tariamai įvykdytą teisės pažeidimą ar nusikaltimą.
5. Įstatymo 3 str. 5 d. tikslinti, kad „Apsaugos darbuotojas ar apsaugos darbuotojas stažuotojas gali pradėti dirbti tik turėdamas **apsaugos** darbuotojo pažymėjimą. **Apsaugos** darbuotojo darbo pažymėjime nurodoma <.>.“ Nes „darbo pažymėjimų“ Darbo kodeksas jau atsisakė, o šioje nuostatoje, matomai turima omenyje „apsaugos darbuotojo pažymėjimas“, kuris minimas vėliau kitose Įstatymo nuostatose (pvz., 6 str. 1 d. 9, 10 p., 24 str. 1, 4 d.).
6. 5 straipsnis. Apsaugininkų, apsaugos darbuotojų ir apsaugos darbuotojų stažuotojų teisės.
 - a) Straipsnyje nenumatyta teisė apsaugos darbuotojams naudoti šaunamuosius ginklus ir specialiąsias priemones. Apie šaunamuosius ginklus ir specialiąsias priemones kalbama tik šio įstatymo 27 straipsnyje. Fizinės prievartos ir šaunamųjų ginklų panaudojimo bendrosios sąlygos. Vadinasi Teisė naudotis ginklais ir specialiosiomis priemonėmis nėra numatyta.
7. Įstatymo 5 str. 1 p. apsaugininkui ar apsaugos darbuotojui nustatoma pareiga „perduoti“ policijai sulaikytą įtariamą pažeidėją. Įstatymo 17 str. 4 d. – „greitojo reagavimo ekipažas“ tokį pažeidėją turi pristatyti į artimiausią teritorinę policijos įstaigą. Neaiškumai:

- a) Apsaugininkai negali sudaryti greitojo reagavimo ekipažo (žr. Įstatymo 2 str. 11 p.). Vadinasi, šiai paslaugai („pristatymui“) „apsaugininkas“ turi turėti paslaugų sutartį su „apsaugos tarnyba“?
- b) Jei Įstatymo 17 str. 4 d. nustato, kad pristato „greitojo reagavimo ekipažas“, tai „apsaugos darbuotojas“ vienas pristatyti pažeidėjo negali? Jei ne, tai kaip jis įgyvendins jam nustatytą pareigą Įstatymo 5 str. 1 p.?
- c) Kas apsaugos tarnybai kompensuos kaštus už tokius „pristatymus“? Valstybė verslo sąskaita ketina spręsti išimtinai jai pavestas teisės pažeidimų kontrolės funkcijas.
8. Įstatymo 5 str. 2 d. – nurodoma, kad apsaugos darbuotojas stažuotojas, dirbdamas kartu su apsaugos darbuotoju, turi šio straipsnio 1 dalies 1-5 punkte nurodytas teises, t.y. visas jas ir apima. Jei ketinama „apsaugos darbuotojui stažuotojui, dirbančiam kartu su apsaugos darbuotoju“ suteikti analogiškas teises, kaip ir apsaugininkui ar apsaugos darbuotojui, tikslinga iš karto šio straipsnio 1 dalyje įvardyti visus tris (apsaugininkas, apsaugos darbuotojas ir apsaugos darbuotojas stažuotojas, dirbantis kartu su apsaugos darbuotoju, <..> turi teisę: <...>).
9. Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies - a) apsaugos darbuotojo pažymėjimą su vardu, pavarde ir nuotrauka segėti...”.
 Apsaugos darbuotojo pažymėjimas negali būti segimas viešai, kadangi tai prieštarauja Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymui. Be to, šio straipsnio nuostata prieštarauja Lietuvos Respublikos darbo sutarties įstatymo 17, straipsnis (Žin., 2000, Nr. 61-1828).
 b) pasibaigus apsaugos darbuotojo pažymėjimo galiojimo laikui, nedelsdamas grąžinti apsaugos darbuotojo pažymėjimą jį išdavusiai teritorinei policijos įstaigai.
 Ši dalis neturėtų būti įstatyme, kadangi įstatymas privalo numatyti pagrindines Asmens ir turto saugos nuostatas, reikalavimus. Šis reikalavimas yra apibrėžtas poįstatyminiuose aktuose. Pažymėjimas yra ne priduodamas, o keičiamas į naują.
10. Įstatymo 6 straipsnio 2 dalis: Apsaugos darbuotojas stažuotojas turi šio straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nustatytas apsaugos darbuotojo pareigas.
 Kartojasi stažuotojo teisės.
11. Įstatymo 6 straipsnio 3 dalis: Apsaugos darbuotojas stažuotojas darbo metu privalo dėvėti aprangą su aiškiai matomais apsaugos tarnybos skiriamaisiais ženklais, pavadinimu, užrašu ar kortele „Stazuotojas“.
 Būtina patikslinti redakciją, kadangi stažuotojas turės tik kortelę „Stazuotojas“
 Siūlytume patikslinti „darbuotojo identifikavimo pažymėjimą (darbo pažymėjimą)su užrašu „Stazuotojas“.
12. Įstatymo 7 str. 1 d. nurodomos licencijuojamos veiklos (7 rūšys), Įstatymo 8 str. 1 d. – licencijų rūšys (3 rūšys), kurios detalizuotos Įstatymo 8 str. 2, 3 ir 4 d. Tačiau neaišku pagal pateiktą licencijų rūšių apibrėžtį (Įstatymo 8 str. 2, 3 ir 4 d.), kokia konkrečiai licencijuojama veikla (Įstatymo 7 str. 1 d.) galima užsiimti turint vienos ar kitos rūšies licenciją.

13. Įstatymo 8 str. 5 d. nustato, kad ginkluotą „asmens ir turto apsaugos paslauga“ ar „asmens ir turto apsauga“ galima tik gavus leidimą laikyti ginklus. Apie inkasavimą nekalbama. Ar tai reiškia, kad inkasavimas gali būti atliekamas neginkluotos apsaugos?
14. 12 straipsnis. Licencijos galiojimo sustabdymas.
1. Licencijos galiojimas yra sustabdomas, jei:
2) licencijos turėtojas buvo įpareigotas pašalinti licencijuojamos veiklos pažeidimus ir per nustatytą terminą to nepadarė (jei nėra pagrindo panaikinti licencijos galiojimo).
Jei yra įvedama tokia sąlyga, tai terminus turėtų apibrėžti taip pat Įstatymas. Iš esmės tai turėtų būti numatyta licencijavimo taisyklėse.
15. Įstatymo 13 str. 1 d. 11 p. – licencija gali būti panaikinama, jei per vienerius metus licencijos turėtojas baustas už nelegalų 3 ar daugiau asmenų įdarbinimą. Neaiškumai:
- a) Ar tai reiškia, kad 1 nelegalaus asmens įdarbinimas pateisinamas? Tai taip pat pažeidimas. Tikslinga nesirišti prie nelegalaus darbuotojų skaičiaus, o nustatyti „jei per vienerius metus licencijos turėtojas baustas už nelegalų asmenų įdarbinimą“ arba lengvesnė formuluotė – „pakartotinai baustas“ (2 k. per 12 mėn.).
- b) Analogiška sankcija turėtų būti „apsaugininkui“ – fiziniam asmeniui (licencijos turėtojui), pvz. – jei pakartotinai baustas už netinkamą valstybei nustatytų mokesčių mokėjimą, vykdant asmens ir turto saugą. Pagal teikiamą reguliavimą panašiu klausimu licencija apsaugininkui panaikinama – jei apsaugininkas vykdo licencijuojamą veiklą, kai licencija sustabdyta (Įstatymo 13 str. 1 d. 13 p.).
16. Įstatymo 14 str. 1 d. nustatyta eilė biurokratinių įpareigojimų licencijos turėtojui, apsaugos tarnybai:
- a) pareigą teikti ataskaitą (neaišku, ko bus reikalaujama. Formą nustatys licenciją išduodanti institucija) (1 p.);
- b) pareiga pateikti reikalaujamą informaciją licencijai išduodančiai institucijai ar teritorinės policijos įstaigos prašymu. Nors ir nurodoma, kad „susijusią su licencijuojama veikla“, tačiau labai nekonkretu ir iš esmės ta reiškia, kad gali prašyti vos ne bet kokių duomenų. Tikslinga konkretizuoti (2 p.);
- c) pareiga teikti duomenis apie saugomą fizine apsauga saugomą objektą (4 p.);
- d) pareiga informuoti apie kiekvieną priimtą bei atleistą apsaugos darbuotoją ar apsaugos darbuotoją stažuotoją (6, 7 p.).
17. Įstatymo 14 str. 1 d. 12 p. numatyta licencijos turėtojui, apsaugos tarnybai pareiga nušalinti apsaugos darbuotoją nuo pareigų, jei licenciją išduodanti institucija ar teritorinė policijos įstaiga priėmė sprendimą, kad apsaugos darbuotojas turi perlaikyti egzaminą. Tikslinga:
- a) Detalizuoti kiek toks nušalinimas gali tęstis;
- b) aiškiai įtvirtinti, kad už nušalinimo laikotarpį tokiam darbuotojui darbo užmokestis nemokamas;
- c) apsvarstyti kitus galimus nušalinimo atvejus, nes Darbo kodeksas numato tik vieną – dėl girtumo (Darbo kodekso 123 str.) ir kreipia į kitus įstatymus. Kadangi Įstatymas – specialus teisės aktas, galėtų būti numatyti atvejai, kai yra: a) „pareiga“ nušalinti bei b)

„teisė“ nušalinti. Apsvarstyti praktinius, galimus pavyzdžius, kada nušalinimas būtų aktualus (pvz. atvyko į darbą be aprangos, atsisako vykdyti darbdavio nustatytas teisėtas instrukcijas. Suprantama, kad galima spręsti per drausminės atsakomybės institutą, tačiau tai nepanaikina darbdavio pareigos mokėti tokiam darbuotojui darbo užmokestį, nors realiai jokios pridėtinės vertės darbuotojas nekuria (tuo metu nedirba)).

18. Įstatymo 17 str. 3 d. – įtvirtinama pareiga pildyti Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytos formos įtariamų teisės pažeidėjų sulaikymo žurnalą.
19. Įstatymo 17 str. 4 d. – įtvirtinama pareiga greitojo reagavimo ekipažui pristatyti į artimiausią policijos įstaigą sulaikytą įtariamą teisės pažeidėją (komentarą žr. prie 7 p.).
20. Įstatymo 18 str. – nustatomas minimalus greitojo reagavimo ekipažo darbuotojų skaičius – ne mažiau kaip du ir „apsaugos darbuotojai“, turintys savo žinioje „specialiųjų priemonių“ ir (ar) „šaunamųjų ginklų“ (būtinai vieną iš jų turės turėti). Kodėl ne mažiau kaip 2 darbuotojai? 3 ar 4 būtų dar stipriau. Šią nuostatą būtina naikinti.
21. 20 straipsnis. Režimo užtikrinimas masiniuose renginiuose.
Įstatyme neapibrėžtas terminas, kas tai yra masinis renginys? Neadekvatūs planų su policija derinimo terminai.
22. Įstatymo 24 str. 2 d. – inkasavimą vykdyti turės teisę tiek „apsaugininkas“, tiek „apsaugos darbuotojas“ tik turės papildomai gauti „pažymėjimą, suteikiantį teisę vykdyti inkasavimą“. Ar tai reiškia, kad inkasavimas galės būti vykdomas bet kokia transporto priemone, bet kurio „apsaugininko“ (fizinio asmens), kuriam tik tereiks gauti „pažymėjimą, suteikiantį teisę vykdyti inkasavimą“?
23. Dėl Įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo (pabaigoje 3 str.). Nieko neminima dėl tarpvalstybinio grynųjų pinigų vežimo licencijos. Reiks išsiimti naujai, norint šią veiklą vykdyti?
24. Ar Įstatymų projektai derinti su finansų bei socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis, siekiant išsiaiškinti ir nustatyti, kokia bus Įstatyme numatomų „apsaugininkų“ finansų ir darbo laiko apskaitos bei socialinės apsaugos užtikrinimo tvarka?

Pagrindiniai pastebėjimai dėl Lietuvos Respublikos Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto:

Siūlomas Lietuvos Respublikos Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto iš esmės yra neteisingas, kadangi „**12 straipsnis. Bendrosios eismo dalyvių pareigos**“ nurodo bendrąsias eismo dalyvių pareigas, o ne specialiųjų transporto priemonių vairuotojų pareigas.

Specialiųjų transporto priemonių vairuotojų pareigas nusako įstatymo 19 straipsnio: „Specialiųjų transporto priemonių vairuotojų teisės ir pareigos“ 4 ir 5 dalys, todėl būtina keisti kaip tik šio straipsnio nuostatas ir išdėstyti taip:

„19 straipsnis. Specialiųjų transporto priemonių vairuotojų teisės ir pareigos

4. Oranžinį švyturėlį leidžiama įjungti tik tada, kai **vykdoma asmens ir turto sauga, kai** trukdoma eismui (transporto priemonės matmenims su kroviniu ar be jo viršijant leistinus, dirbant kelyje, sustojus ir stovint, važiuojant lėtai, vežant pavojingus krovinius ir t. t.). Žybciojantis oranžinis švyturėlis nesuteikia pirmenybės, tik atkreipia dėmesį ir išpėja kitus eismo dalyvius apie galimą pavojų.

5. Transporto priemonių su įjungtais oranžiniais žybciojančiais švyturėliais vairuotojai, važiuodami kelyje, stovėdami ir (ar) atlikdami darbus, užtikrina, kad nepakenks eismo saugumui. **Transporto priemonių su įjungtais oranžiniais žybciojančiais švyturėliais vairuotojai, vykdydami asmens ir turto apsaugą turi teisę važiuoti visuomeninio transporto juosta.“**

Atitinkamai būtina pakeisti ir Kelių eismo taisykles, kadangi Kelių policijos darbuotojai, kontroliuodami eismą vadovaujasi Kelių eismo taisyklėmis, o be to, atsakomybė Administraciniame teisės pažeidimų kodekse taip pat numatyta už Kelių eismo taisyklių pažeidimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šiame rašte, siūlome pratęsti Įstatymų pakeitimo priėmimo terminus, parengti visų būtinų teisės aktų pakeitimų projektus ir išplėsti viešąją įstatymų projektų pakeitimų diskusiją.

Pagarbiai,
Prezidentas

Saulius Pridotkas

Renata Dabulevičienė: mob.tel. 8 611 32042, tel./faks. 8 5 2628175.